Programma van toetsing en afsluiting Schooljaar 2026 - 2028

havo

Christelijk College Schaersvoorde

Ten geleide

Het Programma van Toetsing, Overgang en Afsluiting (PTOA) beschrijft de inhoud van de toetsen en opdrachten die worden afgenomen in leerjaar 4 en 5 havo. Een deel van deze toetsen en opdrachten telt mee voor het schoolexamen en een deel voor de overgang. Dit is per toets of opdracht aangegeven.

In dit PTOA staat het volgende beschreven:

- De beschrijving van de stof per vak voor de toetsen en opdrachten.
  In dit PTOA is per vak te zien om welke onderdelen van de stof het gaat. In het geval van een toets of een praktische opdracht staat ook aangegeven met welk gewicht het resultaat meetelt voor het vaststellen van het schoolexamencijfer of de overgang naar het volgende leerjaar. Daarnaast is aangegeven of een toets of opdracht wel of niet meetelt voor het schoolexamen. Een voorwaarde voor bevordering naar het volgende leerjaar en deelname aan het eindexamen is dat de leerling alle handelingsdelen voldoende of naar behoren (NB) heeft afgesloten voor het betreffende leerjaar.
  Bij de beschrijving staan de domeinen die getoetst worden. De inhoud van de domeinen is te vinden op www.examenblad.nl.
- In het examenreglement staan alle regels, rechten en plichten rond het schoolexamen en het centraal examen. Dit reglement is te vinden op onze website www.schaersvoorde.nl.

Voor alle vakken met een centraal examen stelt het College voor Toetsen en Examens (CvTE) het aantal en de tijdsduur van de zittingen vast. Het CvTE maakt indien nodig een specificatie bekend van de examenstof van het centraal examen. Kijk voor meer informatie op www.examenblad.nl.

De komende leerjaren staan in het teken van het schoolexamen dat een goede voorbereiding is op het centraal examen. We wensen je veel succes met het studeren, de toetsen en uiteindelijk de centrale examens. Een mooie kans om te laten zien wat je kunt en ervoor te zorgen dat je aan het einde van leerjaar 5 met een havodiploma bij ons van school gaat. Zet hem op!

Elroy Belterman, teamleider havo bovenbouw (3-4-5)

1. Beschijving per vak

- levensbeschouwing
- Nederlandse taal en literatuur
- Engelse taal en literatuur
- wiskunde A
- wiskunde B
- Franse taal en literatuur
- Duitse taal en literatuur
- geschiedenis
- aardrijkskunde
- natuurkunde
- scheikunde
- biologie
- economie
- bedrijfseconomie
- onderzoeken en ontwerpen (O&O)
- culturele en kunstzinnige vorming (CKV) *
- kunst, beeldende vormgeving
- kunst, muziek
- lichamelijke opvoeding (LO)
- profielwerkstuk *
- maatschappijleer *
- rekenen

*Het combinatiecijfer wordt bepaald uit het gemiddelde van de eindcijfers (bestaande uit gehele getallen) van de volgende onderdelen: maatschappijleer, profielwerkstuk, culturele en kunstzinnige vorming. Het eindcijfer van elk afzonderlijk onderdeel mag niet lager zijn dan een 4.

2. Algemene toelichting bij het vakkendeel

Afnamemoment	In de kolom afnamemoment staat aangegeven in welk leerjaar of toetsperiode je een toets moet afleggen of een opdracht moet zijn ingeleverd.
Tijdsduur	In de kolom tijdsduur staat indien van toepassing de tijdsduur van de toets vermeld.
Domeinen	De verwijzing naar de eindtermen uit het examenprogramma waarop de toets betrekking heeft (wat moet de leerling kennen en kunnen?)
Omschrijving	In de kolom omschrijving kun je een korte aanduiding van de stof aantreffen, bijvoorbeeld het onderwerp of de hoofdstukken die je moet bestuderen.
Toetsvorm	Toetsvorm: mondeling (M), schriftelijk (S), praktisch (P), digitaal (D)
Type toets	Type: toets (T), handelingsdeel (HD) of praktische opdracht (PO). HD is een opdracht waarvoor gewoonlijk geen cijfer wordt gegeven: het heeft dus geen invloed op het schoolexamencijfer, maar is wel een onderdeel van het schoolexamen; er moet net zolang aan gewerkt worden tot het 'naar behoren' (NB) is afgesloten. Let op inlevertermijnen!
Herkansing	In de kolom herkansing wordt aangegeven of je de toets kunt herkansen.
Weging	In de kolom weging wordt het gewicht binnen het schoolexamen van het desbetreffende onderdeel vermeld. Hieruit kun je dus opmaken hoe zwaar dat onderdeel meetelt bij het SE-cijfer. Berekening eindcijfer schoolexamen = gewogen gemiddelde, op basis van de aangegeven wegingsfactoren, van de voor de toetsen behaalde cijfers zoals aangegeven per vak in het PTOA.

Toegestane zaken bij afname schoolexamen

Voor de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het schoolexamen wordt de regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO toegepast. De regeling is te vinden op www.examenblad.nl

3. Toetsdata bovenbouw havo 4, 5 (data worden gedeeld)

Schooljaar 2026-2027

H4	Periode 1
	Toetsweek 1
	Periode 2
	Toetsweek 2
	Periode 3
	Toetsweek 3
	Periode 4
	Toetsweek 4

Schooljaar 2027-2028

H5	Periode 5
	Toetsweek 5
	Periode 6
	Toetsweek 6
	Periode 7
	Toetsweek 7

Na elke onderwijsperiode van gemiddeld 9 weken volgt er een toetsweek. Na elke toetsweek volgt één herkansingsmogelijkheid voor de gehele periode

4. **Berekening eindcijfer schoolexamen:** gewogen gemiddelde, op basis van de aangegeven wegingsfactoren, van de voor de toetsen behaalde cijfers.
5. **Algemene regelgeving herkansingen havo:** hiervoor verwijzen wij naar het schooleigen deel van het examenreglement.

Regeling Inlevertermijnen

1. Toepassingsgebied
Deze regeling is van toepassing op alle in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) opgenomen handelingsdelen, praktische opdrachten, verslagen en overige beoordeelde producten die onderdeel uitmaken van het programma van toetsing en afsluiting waarvoor in de opdracht een omschreven inlevermoment is opgenomen.

2. Uiterste inleverdatum en verantwoordelijkheid van de leerling
Voor iedere opdracht wordt de uiterste inleverdatum en -tijd vooraf schriftelijk aan de leerling bekendgemaakt (in de opdrachtomschrijving). De leerling is verantwoordelijk voor het tijdig, correct en beoordeelbaar inleveren van het werk. Onder *correct* wordt verstaan dat het werk voldoet aan de opdracht en in een vorm is aangeleverd die beoordeling mogelijk maakt.

3. Procedure bij het missen van de eerste deadline
Wanneer een leerling de vastgestelde inleverdatum mist, ontvangt de leerling een schriftelijke herinnering van de docent/examinator. Indien de leerling minderjarig is, worden ook de ouders/verzorgers geïnformeerd via het bij de school bekende e-mailadres. In de herinnering wordt een nieuwe, bindende inleverdatum en -tijd vastgesteld. Het missen van een deadline kan leiden tot puntenvermindering, indien dit onderdeel uitmaakt van de beoordelingsrubric of het beoordelingsmodel.

4. Procedure bij het missen van de tweede deadline
Wanneer de leerling ook de in de lid 3 herinnering genoemde inleverdatum en -tijd mist, wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid, conform artikel 7 lid 1 van het examenreglement. In dat geval zijn de maatregelen van toepassing zoals beschreven in artikel 7 lid 2 van het examenreglement.

5. Uitstel bij bijzondere omstandigheden
Indien sprake is van bijzondere omstandigheden die de leerling verhinderen om binnen de gestelde termijn in te leveren, kan de leerling schriftelijk uitstel aanvragen. Deze aanvraag moet: vóór de oorspronkelijke uiterste inleverdatum en -tijd worden ingediend, via e-mail worden verstuurd; worden gericht aan de afdelingsverantwoordelijke teamleider en zijn voorzien zijn van een toelichting en, indien van toepassing, ondersteunende bewijsstukken. Uitstel wordt uitsluitend verleend wanneer de omstandigheden dit redelijkerwijs noodzakelijk maken.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Nederlandse taal en literatuur

Inleiding
Methoden:
Kern, theorieboek en oefen- en examenboek (Havo)
Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Tijdens SE leesvaardigheid is een woordenboek toegestaan

Verdeling CE/SE
Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Leesvaardigheid
Domein B Mondelinge taalvaardigheid
Domein C Schrijfvaardigheid
Domein D Argumentatieve vaardigheden
Domein E Literatuur
Domein F Oriëntatie op studie en beroep
Het CE bestaat uit de domeinen A, C en D
Het SE bestaat uit de domeinen A, B, C, D, E en F

Wat mag en moet CE/SE

CE:
Domein A, C en D: Leesvaardigheid,

SE:
Leerjaar 4:
Domein C:Kern Spellen en formuleren
Leerjaar 5:
Domein C,A,F:Kern schrijfopdracht (hd)
Domein C,A: Kern, schrijftoets
Domein B,D: Betogende voordracht van 8 minuten
Domein B,E: Boekpresentatie (hd)
Domein C,E: Boekverslag (hd)
Domein E: Literatuurgeschiedenis + gelezen werk
Domein C,E: Literatuurdossier inleveren (hd)
Domein B,E: Mondeling Literatuur, over de 8 gelezen literaire werken

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: Nederlandse taal en literatuur

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
443	Samenvatten A+C	þ	T	S	15	toetsweek 4	75 min
551	schrijven brief C+F	¨	HD	S	0	periode 5	
552	Argumenteren 19-23 A+D	þ	T	S	20	toetsweek 5	60 min
553	Boekfilmvergelijking (werk 6) B+E	¨	HD	M	0	periode 5	10 min
561	literatuurgeschiedenis + Karel (werk 7) E	þ	T	S	20	toetsweek 6	60 min
562	Boekverslag + balansverslag (werk 8) C+E	¨	HD	S	0	Periode 7	
571	Debat B+D	þ	T	M	15	Periode 7	10 min
572	Mondeling literatuur B+E	þ	T	M	30	Toetsweek 7	15 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Engelse taal en literatuur

Inleiding

Methode: Focus 4, 2e editie, uitgeverij Pearson

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: Woordenboek NL-EN en/of EN-NL bij Leesvaardigheid en Schrijfvaardigheid is toegestaan (mits zelf meegenomen). Een laptop en koptelefoon/oortjes zijn nodig bij Kijk- en luistervaardigheid (ook zelf meegenomen).

Verdeling examinering CE/SE
Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

CE:
- Domein A Leesvaardigheid - Het CE heeft betrekking op domein A

SE:
- Domein B Kijk- en luistervaardigheid - Dit domein bevat geen subdomeinen. Deze vaardigheid wordt getoetst in de toets Kijk- en luistervaardigheid
- Domein C Gespreksvaardigheid - Met subdomeinen C1 Gesprekken voeren en C2 Spreken. Deze vaardigheid en beide subdomeinen worden getoetst in de toets Gespreksvaardigheid
- Domein D Schrijfvaardigheid - Met subdomeinen D1 Taalvaardigheden en D2 Strategische vaardigheden. Deze vaardigheid en beide subdomeinen worden getoetst in de toets Schrijfvaardigheid
- Domein E Literatuur - Met subdomein E1 Literaire ontwikkeling. Dit wordt getoetst in de toets Literatuur
- Domein F Oriëntatie op studie en beroep - Dit domein bevat geen eindterm (zie SLO). Dit wordt getoetst in de toets Gespreksvaardigheid

Bijzonderheden:
Opmerking bij toets Kijk-en luistervaardigheid: de ingeplande tijd voor deze toets is hoger dan de duur van de toets, aangezien de duur van deze toetsen varieert. Het werkelijke aantal minuten dat een leerling voor de toets heeft wordt duidelijk aangegeven in het gebruikte computerprogramma.

Opmerking bij toets gespreksvaardigheid: de ingeplande tijd voor deze toets is inclusief voor- en nabespreken.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Engelse taal en literatuur

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
551	Schrijfvaardigheid Domein D	þ	T	S	30	toetsweek 5	90 min
561	Literatuur Domein E	þ	T	S	10	toetsweek 6	60 min
562	Gespreksvaardigheid Domein C + F	þ	T	M	30	toetsweek 6	25 min
571	Kijk- en luistervaardigheid Domein B	þ	T	D	30	toetsweek 7	75 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: wiskunde A

Inleiding
Methode:
Moderne Wiskunde Editie 13 Noordhoff

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Grafische rekenmachine

Verdeling examinering CE/SE
CE:

- A Vaardigheden A1,A2,A3
- B Algebra en tellen B1,B2
- C Verbanden C1,C2,C3,C4,C5
- E Statistiek E1,E2,E3,E4

Mag op SE:

- B1 Rekenen
- B2 Algebra
- C Verbanden
- E1 Presentaties van date interpreteren en beoordelen
- E2 Data verwerken
- E3 Data en verdelingen
- E4 Statistische uitspraken doen

Moet op SE:

- A Vaardigheden
- D Verandering
- B3 Telproblemen
- E5 Statistiek met ICT

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: wiskunde A

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
442	H7,H8 en vaardigheden 4 A, C1, C2, C4,D,E2	þ	T	S	20	toetsweek 4	75 min
551	H9 en vaardigheden 5 A, C2, C4, C5	¨	T	S	5	periode 5	40 min
552	H9,H10 en vaardigheden 5 A,C2,C4,C5,E3	þ	T	S	20	toetsweek 5	90 min
561	H11en vaardigheden 6 A, B2, C1, C2, C3, C4	¨	T	S	5	periode 6	40 min
562	H11,H12 en vaardigheden 6 A,B1,B2,C1,C2,C3,C4	þ	T	S	20	toetsweek 6	90 min
571	H13 en vaardigheden 7 A, E1, E2, E3,E4	¨	T	S	5	periode 7	40 min
572	alle examenstof A,B1,B2,B3,C1,C2,C3,C4,E1,E2,E3	þ	T	S	25	toetsweek 7	120 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: wiskunde B

Inleiding
Methode:
Moderne Wiskunde Editie 13 Noordhoff

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Grafische rekenmachine

Verdeling examinering CE/SE
CE:

- A Vaardigheden A1,A2,A3
- B Functies, grafieken en vergelijkingen B1,B2,B3,B4
- C Meetkundige berekeningen C1,C2
- D Toegepaste analyse D1,D2,D3,D4

Mag op SE:

- B Functies, grafieken en vergelijkingen
- C Meetkundige berekeningen

Moet op SE:

- A Vaardigheden
- D Toegepaste analyse

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: wiskunde B

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
442	H7,H8 en vaardigheden 4 C2, B1	þ	T	S	20	toetsweek 4	75 min
551	H9 en vaardigheden 5 C	¨	T	S	5	periode 5	40 min
552	H9,H10 en vaardigheden 5 B1, C	þ	T	S	20	toetsweek 5	90 min
561	H11 en vaardigheden 6 D2	¨	T	S	5	periode 6	40 min
562	H11,H12 en vaardigheden 6 A3, B1, D2	þ	T	S	20	toetsweek 6	90 min
571	H13, vaardigheden 7 en 8 B1, B2, B3, B4,C1, C2	¨	T	S	5	periode 7	40 min
572	alle examenstof A1, A2, A3, B1, B2, B3, B4, C1, C2, D1, D2, D3, D4	þ	T	S	25	toetsweek 7	120 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Franse taal en literatuur

Inleiding
Methode:
Libre Service, 4eme édition, Thieme Meulenhoff

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Bij CE leesvaardigheid: eigen woordenboeken F-N en N-F Bij SE schrijfvaardigheid: eigen woordenboeken F-N en N-F
Bij Kijk- en Luistervaardigheid: eigen laptop en koptelefoon

Verdeling examinering CE/SE
CE:
- Leesvaardigheid (eindterm A)

Mag op SE:
- Leesvaardigheid (eindterm A)

Moet op SE:
- Kijk- en Luistervaardigheid (eindterm B)
- Gespreksvaardigheid (eindterm C)
- Schrijfvaardigheid (eindterm D)
- Literatuur (eindterm E)
- Oriëntatie studie en beroep (eindterm F)

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Franse taal en literatuur

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
551	schrijfvaardigheid B1 informele brief Domein D schrijfvaardigheid	þ	T	S	30	toetsweek 5	90 min
561	Kijk- en Luistervaardigheid in Woots (Cito) Domein B Kijk- en Luistervaardigheid	þ	T	D	30	toetsweek 6	75 min
562	Gespreksvaardigheid (mondeling) Domein C en F Gespreksvaardigheid	þ	T	M	30	toetsweek 6	20 min
571	literatuur en lezen Domein E Literatuur en lezen	þ	T	S	10	toetsweek 7	90 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Duitse taal en literatuur

Inleiding

Methode: Na Klar!, Malmberg

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: Woordenboek Duits/Eerste taal/Duits
Gevolgen van niet meenemen hulpmiddelen: Er mag niet worden uitgewisseld, de opdracht zal dan zonder de hulpmiddelen gemaakt moeten worden.

Verdeling Examinering CE/SE: (Eindtermen)
CE: Domein A: *Leesvaardigheid.* Deze vaardigheid is verwerkt in het CE.
SE: Domein B: *Luister- en kijkvaardigheid.* Deze vaardigheid is verwerkt in toets dutl551: *Luistervaardigheid*
Domein C: *Gespreksvaardigheid.* Deze vaardigheid is verwerkt in toets dutl571: *Spreekvaardigheid*
Domein D: *Schrijfvaardigheid.* Deze vaardigheid is verwerkt in toets dutl561: *Schrijfvaardigheid*
Domein E: Literatuur. Deze inhoud is verwerkt in toets dutl572: *Literatuur*
Domein F: *Oriëntatie op leren en werken.* Deze vaardigheid is verwerkt in toets dutl571: *Spreekvaardigheid*

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: Duitse taal en literatuur

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
551	Luistervaardigheid B	þ	T	D	25	toetsweek 5	70 min
561	Schrijfvaardigheid D	þ	T	S	25	toetsweek 6	100 min
571	Spreekvaardigheid C F	þ	T	M	25	toetsweek 7	30 min
572	Literatuur E	þ	T	S	25	toetsweek 7	60 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: geschiedenis

Inleiding
Methode: Geschiedenis Werkplaats havo 3e editie en Examenkaternen

Domeinen:
Domein A Historisch besef
Domein B Oriëntatiekennis
Domein C Thema's
Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie
Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: niet van toepassing

Verdeling examinering CE/SE
CE: De domeinen A en B worden op het CE getoetst. De domeinen A, B, C, D en E in het SE

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: geschiedenis

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	Prehistorie AB	¨	T	S	5	periode 1	45 min
412	Prehistorie en oudheid (Thema Griekse cultuur) ABCDE	þ	T	S	10	toetsweek 1	60 min
421	Vroege Middeleeuwen AB	¨	T	S	5	periode 2	45 min
422	Middeleeuwen ABD	þ	T	S	10	toetsweek 2	60 min
431	Ontdekkingen en Reformatie AB	¨	T	S	5	periode 3	45 min
432	Ontdekkingen, Reformatie en Republiek in 17de eeuw ABD	þ	T	S	10	toetsweek 3	60 min
441	Absolutisme, Wetenschap. Revolutie en Verlichting ABD	¨	T	S	5	periode 4	45 min
442	Absolutisme, Wetenschappelijke Revolutie, Verlichting en Dem. Revo ABCD	þ	T	S	10	toetsweek 4	60 min
551	Negentiende Eeuw ABD	þ	T	S	10	toetsweek 5	60 min
561	Twintigste Eeuw, Contexten ABD	þ	T	S	10	toetsweek 6	60 min
571	Twintigste Eeuw, Contexten ABD	þ	T	S	20	toetsweek 7	90 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: aardrijkskunde

Inleiding

Methode:
BuiteNLand (4e editie), uitgeverij Noordhoff

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Pen, woordenboek Nederlands, atlas 56e editie (beschikbaar op school).

Verdeling examinering CE/SE
CE:
- A1. Geografische benadering.
- B2. Samenhangen en verschillen in de wereld.
- C2. Samenhangen en verschillen op aarde.
- D1. Gebiedskenmerken.
- E1. Nationale en regionale vraagstukken.

Mag op SE:
- B2. Samenhang en verschillen in de wereld. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (421, 422, 551, 552 en 572).
- C2. Samenhangen en verschillen op aarde. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (431, 432, 561, 562 en 572).
- D1. Gebiedskenmerken. Deze vaardigheid zit verwerkt in een toets (571 en 572).
- E1. Nationale en regionale vraagstukken. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (411, 412, 441 en 442).

Moet op SE:
- A1. Geografische benadering. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (411, 412, 421, 422, 431, 432, 441, 442, 551, 552, 561, 562, 571 en 572) en in de praktische opdracht (443).
- A2. Geografisch onderzoek. Deze vaardigheid zit verwerkt in de praktische opdracht (443).
- B1. Gebieden op grens van arm en rijk. Deze vaardigheid zit verwerkt in een toets (422).
- B3. Mondiale processen en lokale effecten. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (552 en 572).
- C1. Samenhangen en verschillen op regionaal niveau. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (432, 562 en 572).
- C3. De aarde als natuurlijk systeem en lokale effecten. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (432 en 572).
- D2. Actuele vraagstukken. Deze vaardigheid zit verwerkt in een toets (571 en 571).
- E2. Regionale en lokale vraagstukken. Deze vaardigheid zit verwerkt in toetsen (411, 412 en 442) en in de praktische opdracht (443).

Bijzonderheden:
PO eigen omgeving is een werkstuk. Daarom wordt hier geen tijdsduur aangegeven.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: aardrijkskunde

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	H1, intro t/m par. 4 A1, E1, E2	¨	T	S	3	periode 1	45 min
412	H. 1, intro t/m par. 6 A1, E1, E2	þ	T	S	8	toetsweek 1	60 min
421	H2, intro t/m par. 5 A1, B2	¨	T	S	3	periode 2	45 min
422	H. 2, intro t/m par. 9 A1, B1, B2	þ	T	S	8	toetsweek 2	60 min
431	H3, intro t/m par. 5 A1, C2	¨	T	S	3	periode 3	45 min
432	H. 3, intro t/m par. 8, 10 A1, C1, C2, C3	þ	T	S	8	toetsweek 3	60 min
441	H. 4, intro t/m par 6 A1, E1, E2	þ	T	S	9	toetsweek 4	60 min
442	PO eigen omgeving A1, A2, E2	þ	PO	S	10	periode 4	
551	H1, intro t/m par 6 + H4 A1, B2, B3	þ	T	S	13	toetsweek 5	60 min
561	H2, intro t/m par. 4 A1, C2	¨	T	S	4	periode 6	45 min
562	H2, intro t/m par 6 + H5 A1, C1, C2	þ	T	S	13	toetsweek 6	60 min
571	H3, intro t/m par. 6 A1, D1, D2	¨	T	S	4	periode 7	45 min
572	H1, intro t/m 6, H2, intro t/m 6, H3, intro t/m 6 A1, B2, B3, C1, C2, C3, D1, D2	þ	T	S	14	toetsweek 7	60 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: natuurkunde

Inleiding
Methode:
Natuurkunde Overal havo 5.2 editie (Flex) van uitgeverij Noordhoff

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Binas zevende druk (door school ter beschikking gesteld).

Moet in SE:
Domein A Vaardigheden
Domein B3 Optica**
Domein D2 Functionele materialen
Domein E2 Aarde en klimaat**
Domein F Menselijk lichaam**
Domein G2 Technische automatisering**
Domein I Onderzoek en ontwerp

**uit vier subdomeinen moeten er twee worden gekozen

Mag in SE:
Domein B Beeld- en geluidstechniek
Domein C Beweging en energie
Domein D Materialen
Domein E Aarde en heelal
Domein G Meten en regelen
Domein H Natuurkunde en technologie

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: natuurkunde

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
432	Praktische Opdracht. Zie bestanden in Teams. Domein A, H, I	¨	PO	PS	15	periode 3	
551	H1 t/m 8 Overal natuurkunde + een keuzehoofdstuk Domein A, H, C, G, B, D	þ	T	S	25	toetsweek 5	60 min
561	H1 t/m 10 Overal natuurkunde + een keuzehoofdstuk Domein A, H, C, G, B, D, F	þ	T	S	25	toetsweek 6	60 min
571	H1 t/m 12 Overal natuurkunde Domein A, H, C, G, B, D, E	þ	T	S	35	toetsweek 7	90 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: scheikunde

Inleiding

Methode:
Voor het vak scheikunde op de Havo, in de periode van 2026 tot 2028, wordt de lesmethode "Chemie Overal 4 havo 5.1e editie (Flex)" en “Chemie Overal 5 havo 5.1e editie (Flex)" van uitgeverij Noordhoff gebruikt.

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen:
Bij het afnemen van toetsen zijn de volgende hulpmiddelen toegestaan:
rekenmachine met basisbewerkingen (een grafische rekenmachine is niet toegestaan)
en de Binas 7e editie.

Verdeling examinering CE/SE
In het CE zijn alle domeinen verplicht die niet verplicht zijn in het SE. Alle domeinen die verplicht zijn in het SE, zijn niet verplicht in het CE. De leerstof die alleen in het SE behandeld wordt, is verspreid over verschillende hoofdstukken en duidelijk gemarkeerd. In havo 5 zullen alle (sub)domeinen A t/m G5 worden getoetst door middel van een T-toets.

(Sub)domeinen CE: Alle domeinen, m.u.v. C4, C5, D2, D4, E2, E3, F4, F5, G3, G4, G5. Zie Syllabus.
(Sub)domeinen die mogen op SE: Alle domeinen, m.u.v. A, C4, C5, D2, D4, E2, E3, F4, F5, G3, G4, G5. Zie Syllabus.
(Sub)domeinen die moeten op SE: A, C4, C5, D2, D4, E2, E3, F4, F5, G3, G4, G5. Zie Syllabus

Bijzonderheden:
Alle toetsen in leerjaar 4 zijn VT-toetsen en alle toetsen in leerjaar 5 zijn T-toetsen

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: scheikunde

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
551	Basen, Reacties en energie en Redoxreacties (H8, H9, H10 Herh.H7) A10, B1, B4, C1 t/m C4, C6, C7, D1, E2, F1, F3, G2	þ	T	S	25	toetsweek 5	90 min
552	(Keuze)opdrachten A1 t/m A3, A5 t/m A12	¨	PO	P	8	periode 5	
561	Kunststoffen en Biochemie (H11, H12 Herh.H6, H10) B4, B5, C1, C3, C8, D3, E1, G1	þ	T	S	25	toetsweek 6	90 min
571	Duurzaam produceren en Examentraining (H13, H14 Herh.H1 t/m 12 A t/m G5	þ	T	S	34	toetsweek 7	120 min
572	Praktische opdracht A1 t/m A3, A5 t/m A12	¨	PO	P	8	periode 7	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: biologie

Inleiding

Methode: Nectar 4 havo, editie 4.1 Noordhof

Toegestande hulpmiddelen: 7e editie Binas

Verdeling examinering CE/SE
CE Toetsen:
Stofwisseling van de cel (B2)
Stofwisseling van organisme (B3)
Zelfregulatie van het organisme (B4)
Afweer van het organisme (B5)
Waarneming door het organisme (B7)
Regulatie van ecosystemen (B8)
Zelforganisatie van cellen (C1)
Interactie in ecosystemen (D4)
Erfelijke eigenschap (E4)
Selectie (F1)
Soortvorming (F1)

SE toetsen:
Eiwitsynthese (B1)
Beweging van het organisme (B6)
Zelforganisatie van het organisme (C2)
Zelforganisatie van ecosystemen (C3)
Moleculaire interactie (D1)
Gedrag en interactie (D2)
Seksualiteit (D3)
DNA replicatie (E1)
Levenscyclus van een cel (E2)
Voortplanting van het organisme (E3)
Biodiversiteit (F3)

Bijzonderheden:
Alle praktische opdrachten in leerjaar 4 en 5 zijn voor NB.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: biologie

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
441	Toets 4 - Nectar 4e editie Hfd 5 tm 8 M2, O1, O2, O4, O6, P1 tm P3, P5	þ	T	S	23	toetsweek 4	90 min
551	Toets 5 - Nectar 4e editie Hfd 9, 10, 2 M1 tm M8, P4, P6, O9	þ	T	S	23	toetsweek 5	90 min
561	Toets 6 - Nectar 4e editie Hfd 11, 12, 6 O1 tm O3, O6, M2, M3, M4	þ	T	S	23	toetsweek 6	90 min
571	Toets 7 - Nectar 4e editie Hfd 11 tm 14 O1 tm O3, O5, O6, M2, M3, M4	þ	T	S	31	toetsweek 7	120 min
572	Practica H5 A8, O1, O2, O5,	þ	PO	P	0	periode 7	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: economie

Inleiding
Methode:
LWEO (lesbrieven)

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: pen, 'standaard' rekenmachine (grafische rekenmachine en rekenmachine op telefoon zijn niet toegestaan), liniaal / geodriehoek.

Eindtermen SE
Moet op SE:
- Domein A: Vaardigheden
- Domein B: Concept schaarste
- Domein C: Concept ruil
- Domein J: Onderzoek en experiment (onderzoek en experiment zitten verweven in de lessen van de verschillende onderdelen)
- Domein K: Keuzeonderwerpen (lesbrief keuzegedrag en keuzeopdracht)

Eindtermen op CE (mag op SE):
Domein A: Vaardigheden
Domein D: Concept markt
Domein E: Concept ruilen over de tijd
Domein F: Concept samenwerken en onderhandelen
Domein G: Concept risico en informatie
Domein H: Concept welvaart en groei
Domein I: Goede tijden slechte tijden

Bijzonderheden: In leerjaar 4 worden de keuzeonderwerp afgesloten. De onderwerpen die in het CE zitten worden tevens getoetst in de SE's. Voor meer informatie over de eindtermen verwijs ik naar de syllabus economie.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: economie

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
441	Keuze onderwerp: keuzegedrag A,K	¨	T	S	5	periode 4	45 min
442	Keuze onderwerp K	¨	PO	S	5	periode 4	Nvt
551	Lesbrief Markt en Overheid, vragers en aanbieders A,D,F,G	þ	T	S	30	toetsweek 5	100 min
561	Lesbrief Verdienen en Uitgeven, Lesbrief Jong en Oud A,E,F,G,H,I	þ	T	S	30	toetsweek 6	100 min
571	Lesbrief Europa, Vragers en aan bieders, , Lesbrief Markt en overhe A t/m J	þ	T	S	30	toetsweek 7	120 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: bedrijfseconomie

Inleiding
Methode:
LWEO (lesbrieven)

Methode: LWEO (lesbrieven)
Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: pen, potlood, 'standaard' rekenmachine (grafische rekenmachine en rekenmachine op telefoon zijn niet toegestaan), liniaal /geodriehoek, gum

Eindtermen SE
Moet op SE:
- Domein A: Vaardigheden
- Domein B: Van persoon naar rechtspersoon
- Domein C: Interne organisatie en zelfredzaamheid (C1: interne organisatie)
- Domein D: Investeren en financieren (D1: Investeren)
- Domein E: Marketing (E1: Doel van organisatie van marketingactiviteiten)
- Domein H: Keuzeonderwerpen

Eindtermen op CE (mag op SE):
- Domein A: Vaardigheden
- Domein B: Van persoon naar rechtspersoon
- Domein C: C2: personeelsbeleid
- Domein D: D2 financieren
- Domein E: E2: Marketingbeleid
- Domein F: Financieel beheer
- Domein G: Verslaggeving

Bijzonderheden: In leerjaar 4 worden de keuzeonderwerpen afgesloten. De onderwerpen die in het CE zitten worden tevens getoetst in de SE's. Voor meer informatie over de eindtermen verwijs ik naar de syllabus bedrijfseconomie.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: bedrijfseconomie

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
443	Keuzeonderwerp A, B, E, H	¨	T	S	10	periode 4	
551	Personeelsbeleid, marktverovering, financiering en verslaggeving de A, B, D, F, G	þ	T	S	30	toetsweek 5	90 min
561	Financiering en verslaggeving (hele boekje), financiële zelfredzaaml A, B, C, D, E, F, G en H	þ	T	S	30	toetsweek 6	90 min
571	Het resultaat, investeren, bedrijf starten + Alle overige CE domeine A t/m G	þ	T	S	30	toetsweek 7	120 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: onderzoek & ontwerpen

Inleiding

Het examenprogramma O&O bestaat uit de volgende domeinen:
Domein A Algemene vaardigheden
Domein B Denk- en werkwijzen van onderzoeken en ontwerpen
Domein C Kernkwaliteiten
Domein D Werelden van bèta-techniek

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: onderzoek & ontwerpen

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
421	O&O Project 1 A, B, C, D	..	PO		15	periode 2	
431	O&O Project 2 A, B, C, D	..	PO		15	periode 3	
441	O&O Keuze project A, B, C, D	..	PO		20	periode 4	
571	O&O Meesterproef A, B, C, D	..	PO		50	periode 7	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: culturele kunstzinnige vorming

Inleiding
Voor het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) maak je kennis met verschillende vormen van kunst en cultuur, je doet eenvoudig onderzoek naar kunstenaars en/of kunstvormen, je doet ervaringen op en reflecteert op wat je ziet, hoort, doet en maakt. Naast kennismaken met verschillende kunstdisciplines werk je in je klas met een groep samen aan een creatief proces naar een eindproduct.

Verdeling examinering SE/CE:
CKV rondt je af met een schoolexamencijfer (SE)

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A: Verkennen
Domein B: Verbreden
Domein C: Verdiepen
Domein D: Verbinden
Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A tot en met D.

Bijzonderheden:
Het vak CKV bestaat uit Praktische Opdrachten (PO's) en handelingsdelen(HD). Let op de voorwaarden voor het afronden van PO's die staan omschreven in het examenreglement. CKV is een schoolexamenvak, voor CKV is er geen centraal examen. Alle onderdelen tellen mee als SE. Het SE cijfer van CKV telt mee in je combinatiecijfer.
Voor CKV onderneem je, naast de lesactiviteiten en opdrachten, in je eigen tijd zelfstandig activiteiten om kennis te maken met verschillende vormen van kunst en cultuur. Dit kan in musea, theaters, festiviteiten, concertzalen en andere plekken. Het aantal verplichte activiteiten en de bijbehorende schoolperioden waarin ze moeten worden afgerond, is opgenomen in het PTA. De activiteiten die je onderneemt moeten op (semi)professioneel niveau zijn. Een verslag/terugblik op je activiteit moet binnen twee weken nadat je er bent geweest zijn ingeleverd. Houd rekening met eventuele kosten voor activiteiten.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: culturele kunstzinnige vorming

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	Lesopdrachten CKV (CZP, onderzoek, satire) B3, B4, C5, C6, C7, C8	..	PO	S	10	periode 1	
421	Projectplan CKV A1, A2, B3, B4, C5, C6	..	PO	S	5	periode 2	
422	KCA1 Reflectie op culturele activiteit FILM B3, B4, C6, C7	..	PO	S	5	periode 2	
431	Evaluatie voortgang project - groen licht A1, A2, B3, B4, C5, C6	..	HD	S	0	periode 3	
432	KCA2 Reflectie op culturele activiteit theater/dans/musical/muziek/r B3, B4, C6, C7	..	PO	S	10	periode 3	
433	KCA3 Reflectie op culturele activiteit theater/dans/musical/muziek/r B3, B4, C6, C7	..	PO	S	10	periode 3	
434	KCA4 Reflectie op culturele activiteit theater/dans/musical/muziek/r B3, B4, C6, C7	..	PO	S	10	periode 3	
441	Voorbereidende opdrachten, uitvoering en presentatie project C8,D9, D10, D11	..	PO	S	30	periode 4	
442	Dossier H4 - terugkijken, evalueren, reflecteren D9, D10, D11	..	PO	S	20	periode 4	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: kunst (beeldende vormgeving)

Inleiding
Methode Voor Kunst algemeen gebruiken we 'de Bespiegeling' (kunsten in samenhang) 2e fase tekstboek uitgeverij Noordhoff en 'Beeldende begrippen' uitgeverij Lambo).

Toegestane hulpmiddelen bij toetsen: oortjes bij de digitale toetsen

Verdeling examinering CE/SE:
Op Schaersvoorde wordt het vak kunst algemeen samengevoegd met kunst beeldende vormgeving.
Het SE heeft betrekking op de domeinen A, B en C van kunst algemeen(zie hieronder) en kunst beeldende vormgeving.

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.
Het schoolexamen bestaat uit kunst beeldende vormgeving en het examenprogramma bestaat uit dat van het vak kunst algemeen.

Kunst (beeldende vormgeving)
Domein A Vaktheorie
Domein B Praktijk
Domein C Oriëntatie op studie en beroep.

Kunst algemeen
Domein A Vaardigheden
Domein B Invalshoeken voor reflectie
Domein C Onderwerpen
- de cultuur van de kerk in de elfde tot en met veertiende eeuw;
- de hofcultuur in de zestiende en zeventiende eeuw;
- de burgerlijke cultuur van Nederland in de zeventiende eeuw;
- de cultuur van Romantiek en realisme in de negentiende eeuw;
- de cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw;
- de massacultuur vanaf 1950.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: kunst (beeldende vormgeving)

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
422	Toets Kunst algemeen examenonderwerp 1 A, B, C (KUA)	þ	T	D	10	toetsweek 2	90 min
442	Toets Kunst algemeen examenonderwerp 2 A, B, C (KUA)	þ	T	D	15	toetsweek 4	90 min
443	Praktisch beeldend werkstuk en reflectie (verbeelding) A, B, C (KUBV)	¨	PO	S	10	periode 4	
551	Opdracht modernen/massacultuur A, B, C (KUA)	¨	PO	S	5	periode 5	
552	Praktisch beeldend werkstuk en reflectie(waarneming) A, B, C (KUBV)	¨	PO	S	10	periode 5	
561	Toets Kunst algemeen examenonderwerp 3 A, B, C (KUA)	þ	T	D	15	toetsweek 6	90 min
571	Praktisch beeldend werkstuk (toegepast) A, B, C (KUBV)	¨	PO	S	10	periode 7	
572	Praktisch beeldend werkstuk Meesterstuk en reflectie (verbeelding) A, B (KUBV)	¨	PO	S	20	periode 7	
573	Toets beeldende begrippen H 1 tm 6 A (KUBV) A,B (KUA)	þ	T	S	5	toetsweek 7	90 min

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: kunst (muziek)

Inleiding
Methode:
Intro, muziek voor bovenbouw Havo/VWO, Tweede druk, uitgever: Thieme Meulenhoff + De bespiegeling, kunsten in samenhang, Kunst algemeen Havo/VWO, Derde druk, 2018, uitgever: Staal & Roeland BV

Toegestane Hulpmiddelen:
Oortjes (tijdens digitale toetsen)

Verdeling examinering CE/SE:
CE:
<u>Kunst Algemeen</u>
Domein A: vaardigheden
Domein B: invalshoeken voor reflectie (subdomeinen B1 t/m B6)
Domein C: onderwerpen

SE:
<u>Kunst algemeen:</u>
Domein A: vaardigheden
Domein B: invalshoeken voor reflectie (subdomeinen B1 t/m B6)
Domein C: onderwerpen
<u>Muziek Praktijk/Theorie</u>
Domein A: vaktheorie (subdomeinen A1 t/m A3)
Domein B: Praktijk (subdomein B1)
Domein C: oriëntatie op studie en beroep

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: kunst (muziek)

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	Oriëntatie op het vak muziek Domein C	¨	HD	S	0	periode 1	
421	Musiceeropdrachten Domein B Praktijk, Subdomein B1	¨	PO	P	5	periode 2	
423	Examenonderwerp 1 kunst algemeen Domein A Vaardigheden, Domein B B1 t/m B6, Domein C	þ	T	D	10	toetsweek 2	90 min
432	Solfège, alg. muziektheorie: Toonhoogte/ Toonduur/ Ritme/ Maat Domein A Vaktheorie, Subdomein A1, A2 en A3	þ	T	D	5	toetsweek 3	90 min
441	Musiceeropdrachten Domein B Praktijk, Subdomein B1	¨	PO	P	15	periode 4	
443	Examenonderwerp 2 kunst algemeen Domein A Vaardigheden, Domein B B1 t/m B6, Domein C	þ	T	D	15	toetsweek 4	90 min
551	Muziekgeschiedenis Lichte muziek: Jazz/ Vroege popmuziek/ Afro-A Domein A Vaktheorie, Subdomein A1, A2 en A3	þ	T	D	5	toetsweek 5	90 min
561	Examenonderwerp 3 kunst algemeen Domein A Vaardigheden, Domein B B1 t/m B6, Domein C	þ	T	D	15	toetsweek 6	90 min
571	Solfège, alg. muziektheorie: Toonladder/ Toonsoort/ Interval/ Akko Domein A Vaktheorie, Subdomein A1, A2 en A3	þ	T	D	10	toetsweek 7	90 min
572	Musiceeropdrachten Domein B Praktijk, Subdomein B1	¨	PO	P	20	periode 7	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: lichamelijke opvoeding

Inleiding

Domeinen/eindtermen:

Domein A: De kandidaat kan op verantwoorde en perspectiefrijke wijze en met plezier in bewegende en regelende rollen deelnemen aan de bewegingscultuur, en kan aangeven in hoeverre hij daaraan -ook in de toekomst- kan en wil deelnemen.

Domein B: De kandidaat kan deelnemen aan een variëteit aan bewegingsactiviteiten, waarbij het gaat om:

- Verbreding (leren van nieuwe activiteiten) en verdieping (qua niveau, taken en contexten) van bewegingsactiviteiten die in de onderbouw zijn aangeboden.
- In elk geval uit het activiteitengebied spelen een slag- en loopspel, twee doelspelen en een terugslagspel, bij voorkeur door de kandidaat te kiezen.
- Minimaal twee door de kandidaat te kiezen bewegingsactiviteiten uit een door de school gedaan aanbod voor de activiteitengebieden turnen, atletiek, bewegen op muziek en zelfverdediging.
- Minimaal drie door de kandidaat te kiezen en voor de kandidaat nieuwe bewegingsactiviteiten die bij voorkeur niet tot één van de hierboven genoemde activiteitengebieden behoren.

Domein C: De kandidaat kan (samen met anderen) ondersteunende en leidinggevende rollen in bewegingssituaties vervullen, waarbij het gaat om:

- Bewegingssituaties inrichten, op gang brengen en op gang houden.
- Minimaal twee door de leerling te kiezen rollen van instructeur, coach/begeleider, scheidsrechter/jurylid en organisator.

Domein D: De kandidaat kan op basis van eigen ervaring met en inzicht in de betekenis van sport en bewegen voor de (beleving van) gezondheid in brede zin verantwoord omgaan met belasting en risico's in bewegingssituaties, en een trainingsprogramma opstellen dat past bij de eigen mogelijkheden.

Domein E: De kandidaat kan op grond van inzicht in de kenmerken van het aanbod en in de eigen wensen en mogelijkheden ten aanzien van sportdeelname een bewuste keuze maken uit het aanbod aan sport en bewegen in de samenleving.

Berekening eindcijfer:

De bovengenoemde onderdelen worden beoordeeld met een O/V/G (O=1, V=2, G=3), waarbij het gemiddelde minimaal een V moet zijn.

Bijzonderheden:

De verantwoording van de beoordelingswijze en het afronden van de eindtermen is te vinden in het vakwerkplan van de sectie LO. Daarnaast is er voor de leerlingen een reader waarin onderstaande onderdelen worden toegelicht.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: lichamelijke opvoeding

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	Eigen vaardigheid A/B	þ	PO	P	20	periode 1	
421	Eigen vaardigheid A/B	þ	PO	P	20	periode 2	
441	Bewegen en regelen A/B/C	þ	PO	P	20	periode 4	
561	Sportoriëntatie A/B/D/E	þ	PO	P	20	periode 6	
571	Eindgesprek A/E	þ	T	M	20	periode 7	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: maatschappijleer

Inleiding

Het examen bestaat uit het schoolexamen.

Methode: Er wordt in de lessen maatschappijleer gewerkt met methode Thema's Maatschappijleer voor havo. Er wordt gebruik gemaakt van een werkboek (uitgave 2024) en een Lesboek, zesde druk, derde oplage 2021, Uitgeverij Essener BV, Wormerveer/Malmberg.

Verdeling examinering CE/SE: Het schoolexamen heeft betrekking op domein A tot en met E. Deze worden getoetst middels 4 schriftelijke toetsen en 4 praktische opdrachten. De praktische opdrachten worden door de docent uitgedeeld tijdens de lessen en leerlingen kunnen hieraan werken in de les en in eigen tijd. De docent geeft aan wanneer leerlingen deze dienen in te leveren. De schriftelijke toetsen worden afgenomen in de 4 toetsweken zoals die gepland staan voor 4 havo in het jaarrooster.

Het examenprogramma maatschappijleer bestaat uit de volgende domeinen:
Domein A Vaardigheden
Domein B Rechtsstaat
Domein C Parlementaire democratie
Domein D Verzorgingsstaat
Domein E Pluriforme samenleving

Bijzonderheden: Het cijfer voor het vak maatschappijleer maakt onderdeel uit van het combinatiecijfer. Het SE-cijfer voor maatschappijleer levert samen met het cijfer voor CKV en het cijfer voor het profielwerkstuk één combinatiecijfer op dat op de eindlijst in 5 havo meetelt in de zak- en slaagregeling.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: **havo** Vak: maatschappijleer

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
411	Rechtsstaat Domein B, subdomein B1. B2. B3	þ	T	S	15	toetsweek 1	60 min
412	Praktische opdracht: maatschappelijk vraagstuk Domein A, subdomein A1, A2	¨	PO	S	10	periode 1	
421	Parlementaire democratie Domein C, subdomein C1, C2, C3	þ	T	S	15	toetsweek 2	60 min
422	Praktische opdracht: parlementaire democratie Domein C, domein A, subdomein A1, A2	¨	PO	S	10	periode 2	
431	Verzorgingsstaat Domein D, subdomein D1, D2, D3, D4	þ	T	S	15	toetsweek 3	60 min
432	Praktische opdracht: de verzorgingsstaat Domein D, domein A, subdomein A1, A2	¨	PO	S	10	periode 3	
441	Pluriforme samenleving Domein E, subdomein E1, E2, E3, E4	þ	T	S	15	toetsweek 4	60 min
442	Praktische opdracht: pluriforme samenleving Domein E, domein A, sudomein A1, A2	¨	PO	S	10	periode 4	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo

Vak: Profielwerkstuk

Inleiding

Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.
De criteria en uitleg zijn vastgelegd in een handleiding, deze wordt uitgereikt aan de leerlingen.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: Profielwerkstuk

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
552	Resultaat profielwerkstuk	¨		W/P	100		

* Het eindcijfer van het profielwerkstuk is een onderdeel van het combinatiecijfer.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo

Vak: rekenen 3F

Inleiding

Methode: Numo
Inhoud van de toets gaat over: de domeinen:
Getallen, Verhoudingen, Meten/Meetkunde, Verbanden.
Voor havo is het voorgeschreven niveau 3F

Berekening eindcijfer : cijfer= eindcijfer

Bijzonderheden:
Deelname aan de toets is verplicht voor leerlingen zonder wiskunde in het vakkenpakket.
NB. het resultaat wordt niet meegewogen in de slaag/zakregeling

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: havo Vak: rekenen 3F

SE	Omschrijving & eindtermen	Herkansing	type	vorm	weging	moment	duur
561	3F Getallen; Verhoudingen; Meten en meetkunde; Verbanden	þ	T	D	1	periode 6	90 min